

Министерство на земеделието
и храните

Център за оценка на риска
по хранителната верига

ОГРАНИЧАВАНЕ РАЗВИТИЕТО НА АНТИМИКРОБНА РЕЗИСТЕНТНОСТ ВЪВ ФЕРМИТЕ

*Кратък наръчник
за фермери*

ПРЕДСТАВЕТЕ СИ СВЯТ, В КОЙТО ИНФЕКЦИИТЕ И БОЛЕСТИТЕ ПРИ ЖИВОТНИТЕ, ХОРАТА И РАСТЕНИЯТА НЕ МОГАТ ДА БЪДАТ ЛЕКУВАНИ.

Този най-лош сценарий може да се превърне в реалност, тъй като някои бактерии, вируси, гъбички и паразити развиват устойчивост/резистентност към лекарствата, които използваме за борба с тях. Антимикробната резистентност (AMP) се превръща в един от най-належащите здравни проблеми на нашето време.

Съществуват решения и вие може да помогнете за овладяването на тази глобална заплаха.

КАКВО Е АНТИМИКРОБНА УСТОЙЧИВОСТ / РЕЗИСТЕНТНОСТ

Антимикробната резистентност (AMP) е способността на микроорганизмите – като бактерии, вируси, гъбички и паразити – да се променят по такъв начин, че стават устойчиви/резистентни на един или няколко антимикробни препарата, използвани за тяхното лечение. Тогава стандартните лечения стават неефективни и инфекциите продължават по-дълго, причиняват повече усложнения и увеличават риска от разпространение на болестта.

Когато става дума за бактериални инфекции, се използва **терминът антибиотична устойчивост/резистентност**. Важно е да се подчертае, че **бактериите стават устойчиви към антибиотиците, а не пациентът, бил той човек или животно**. Веднъж възникнал, резистентният щам бактерии може да се разпространи и да зарази още хора или животни.

Антибиотичната резистентност, от своя страна, е специфичен вид антимикробна резистентност и се отнася единствено до **устойчивостта на болестотворни бактерии (патогени) към антибиотици**. Антибиотичната устойчивост/резистентност представлява значимо предизвикателство за човечеството, като засяга здравето на хората и животните. Разпространението на микроорганизми, устойчиви на всички или почти всички антибиотици, налага АМР да бъде определена от Световната здравна организация (СЗО) и от Световната организация за здравеопазване на животните (WOAH, преди OIE) като **глобална заплаха за общественото здраве**.

Точно по тази причина България през януари 2026 г. прие Национална програма за действие срещу антимикробната резистентност 2026 – 2029 г. Една от основните цели на Програмата е да се постигне разумно прилагане на антибиотици при хора и животни. Сред целите на Програмата е намаляване с 25% на общите продажби на антимикробни лекарства в животновъдството, което включва насърчаване на разумна употреба на антибиотици при селскостопанските животни. Чрез разумна употреба на антибиотици в животновъдството, вие

български фермери може да допринесете за ограничаване на развитието на АМР, с цел защита здравето на животните, хората и опазване на околната среда.

Като фермер, вие играете ключова роля за запазване ефикасността на антибиотиците в световен мащаб. От вас зависи прилагането на подходящи мерки за превенция на заболяванията, които намаляват необходимостта от употреба на антибиотици на вашите животни. Вие сте отговорни и за разумната употреба на антибиотици, която е необходима за лечение на животните, след консултация с вашия ветеринарен лекар. Вашите действия оказват въздействие върху здравословното състояние на всички, тъй като резистентни на лекарства патогени могат да се разпространяват между животни, хора и растения. Прилагането на антибиотици не замества ежедневните грижи за здравето и благосъстоянието на животните.

Борбата срещу антимикробната резистентност започва от вас.

ЗНАЕТЕ ЛИ ЧЕ?

Чрез прилагането на добри животновъдни практики и ваксинация, някои фермери са намалили значително употребата на антибиотици, като същевременно са повишили производителността, защитавайки прехраната си и стимулирайки местната икономика.

Необходимостта от употреба на антибиотици може да бъде значително намалена чрез отглеждане на **здрави животни**.

Ето какво може да направите, за да предотвратите въвеждане на патогени във фермата, които биха могли да изложат на риск здравето на вашите животни и препитанието ви. Така ще намалите нуждата от антибиотици и ще предотвратите развитието на антимикробна резистентност.

Грижете се добре за животните, като:

прилагате добри практики за отглеждане, мерки за биосигурност и поддържане на добро здравословно състояние. Чрез подобряване на вашите фермерски практики, прилагане на хигиенни програми може да предотвратите въвеждането и разпространението на инфекциозни заболявания по животните.

ПРИЛАГАЙТЕ ДОБРИ ФЕРМЕРСКИ ПРАКТИКИ:

Осигурите удобства в помещенията за отглеждане и поддържайте добра хигиена в тях.

Поддържайте оптимална влажност и вентилация, за да намалите риска от респираторни заболявания.

Закупувайте здрави, млади животни от одобрени търговци или животновъдни обекти.

Осигурете висококачествен, балансиран фураж и постоянен достъп до чиста и прясна вода.

Използвайте ваксини и алтернативи на антибиотици (растителни фуражни добавки, пробиотици и пребиотици).

Обучете персонала относно биосигурността, хигиената и разумната употреба на антибиотици.

ПРИЛАГАЙТЕ МЕРКИ ЗА БИОСИГУРНОСТ:

Упражнявайте строг контрол на достъпа във фермата и ограничете влизането само на оторизиран персонал и доставчици, задължете персонала да не работи, ако се чувства зле.

Осигурете дезинфекционни вани за превозни средства и дезинфекция на обувки и ръце за персонала при влизане и излизане от обекта.

Щателно почиствайте и дезинфекцирайте помещенията, оборудването и инвентара, особено между партидите животни.

Отстранявайте тора, отпадъчните води, трупове на мъртвите животни и други селскостопански отпадъци с помощта на подходящи съоръжения за обезвреждане на отпадъци.

Изолирайте новопостъпилите животни за период от минимум 30 дни, за да се предотврати внасянето на инфекции.

Прилагайте редовни мерки за контрол на гризачи и насекоми, които могат да бъдат преносители на патогени.

ПОДДЪРЖАЙТЕ ВАШИТЕ ЖИВОТНИ В ДОБРО ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ:

Наблюдавайте животните си ежедневно за признаци на заболяване.

Ваксинирайте животните, за да намалите нуждата от антибиотици и свързаните с тях разходи. Ваксините, когато са налични и се прилагат правилно, могат да осигурят ефективна защита срещу определени инфекциозни заболявания и да намалят необходимостта от употреба на антибиотици.

Заедно с вашия ветеринарен лекар разработете и прилагайте ваксинационен план, съобразен с рисковете във вашата ферма.

Провеждайте редовни ветеринарни прегледи за ранно откриване на заболявания.

Само ветеринарният лекар знае кога е безопасно и отговорно да се лекуват животните с антибиотици и кои точно да използва.

Понякога антибиотиците са необходими, но не при всички случаи.

Ако използвате антибиотици, когато животните ви всъщност не се нуждаят от тях, антибиотиците могат да станат неефективни, когато наистина ще ви потрѣбват. Няма да може да лекувате бактериални инфекции при животните си, които преди това са били лечими. Това може да доведе до значителни икономически загуби за вашия бизнес и да повлияе на прехраната ви.

Поради тази причина, никога не трябва да лекувате сами, никога не се снабдявайте с антибиотици от нерегламентирани източници, тъй като те може да са некачествени или фалшифицирани.

ИЗПОЛЗВАЙТЕ АНТИБИОТИЦИ САМО КОГАТО СА ПРЕДПИСАНИ ОТ ВЕТЕРИНАРЕН ЛЕКАР!

Ако ветеринарен лекар е предписал антибиотици на вашите животни, не забравяйте:

- ✓ да спазвате предписаната доза,
- ✓ честотата на прилагане,
- ✓ продължителността на лечение, дори ако животното ви вече се е подобрило и ви изглежда излекувано и
- ✓ карентния срок.

Карентният срок за антибиотици при продуктивните животни е периодът от време, който трябва да изтече между последното прилагане на антибиотик и момента, в който животното може да бъде заклано или от него могат да се добиват продукти за консумация от хора (мляко, яйца и др.).

Програмата се изпълнява съвместно от здравните и ветеринарните институции в България.

- гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 136
- +359 2 427 3056
- corhv@mzh.government.bg
- corhv.government.bg

